

			REPUBLIKA SRBIJA ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE VRANJE 17 500 Vranje, J. J. Lunge br. 1	Reg.broj: 5-02-00 Tekući račun: 840-269661-28 Matični broj: 7205830
		Tel: 017/421-310, Faks: 017/400-271, Elektronska pošta: zzjzvr@mts.rs		
Centar za analizu i planiranje, organizaciju zdravstvene zaštite i informatiku sa biostatistikom u zdravstvu				

АНАЛИЗА ПОКАЗАТЕЉА КВАЛИТЕТА РАДА У
ЗДРАВСТВЕНИМ УСТАНОВАМА ПЧИЊСКОГ ОКРУГА У
2014.ГОДИНИ

УВОД

У здравственим установама унапређење квалитета рада здравствене заштите, је саставни део свакодневних активности здравствених радника и сарадника као и свих других радника у здравственим установама. То је континуиран процес чији је циљ да се достигне виши ниво ефикасности и ефективности у самом раду, као и већи степен задовољства корисника и запослених. Министарство здравља Републике Србије у сарадњи са Републичким фондом за здравствено осигурање Београд, је иницирало праћење и унапређење квалитета рада у здравственим установама примарне и секундарне здравствене заштите 2004. године, најпре кроз интерни акт Објашњење за праћење квалитета рада у здравственим установама, да би се већ крајем 2006. године дошло до радне верзије Правилника о показатељима квалитета рада здравствене заштите а средином 2007. године и до његовог званичног усвајања (Сл. гласник РС бр.57/2007.). Међутим, обзиром да праћење показатеља квалитета рада представља континуирани процес где се показатељи квалитета прилагођавају постојећим потребама, 2010. године усвојен је нови Правилник о показатељима квалитета здравствене заштите (Сл. гласник РС 49/2010.), који дефинише нове показатеље који треба да достигну одређени степен квалитета. Методолошко упутство за поступак извештавања здравствених установа о показатељима квалитета здравствене заштите од стране Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић-Батут“ изашло је у јуну 2011. године тако да се показатељи квалитета рада из претходно наведеног Правилника прате у здравственим установама од 1. јануара 2011. године а у анализи за 2013. годину биће приказани подаци од 01. 01. до 31. 12. 2013. године.

У ситуацији када су средства која се обезбеђују за здравствену заштиту из јавних прихода ограничена и недовољна за стално растуће потребе здравственог система треба применити стручне и искуствене показатеље у области праћења квалитета рада у здравственим установама, како би се за исход по здравствену заштиту пацијената, обезбедила ефикасна и рационална здравствена заштита. Свакако треба имати у виду да се унапређењем и праћењем квалитета рада здравствених установа стварају услови за успостављање процеса лиценцирања и акредитације.

Треба имати у виду да је за стално унапређење квалитета рада у здравственим установама одговорна пре свега Комисија за унапређење квалитета рада здравствене установе која је формирана од стране директора, руководећи тим и директор. Комисија за унапређење квалитета рада јесте стручно тело које се стара о сталном унапређењу квалитета здравствене заштите која се спроводи у здравственој установи. Наведена Комисија је у обавези да на почетку календарске године сачини предлог Програма за унапређење квалитета рада здравствене установе и проследи Управном одбору на усвајање. Наведена Комисија у току године континуирано прати спровођење Програма и о томе подноси шестомесечни и годишњи извештај директору и Управном одбору здравствене установе.

Квалитет здравствене заштите је сложен показатељ функционисања здравствене службе који се састоји из бројних компоненти. У основи се налази исход, а сем тога може да се сагледава и структурални и процесни аспект. Разматрање квалитета рада може бити усмерено на примарни, секундарни и терцијарни ниво.

Ова анализа показатеља квалитета рада обухвата територију Пчињског округа на којој се налазе седам домова здравља, две опште болнице, три специјалне болнице и један завод за јавно здравље. Домови здравља лоцирани су у општинама Босиљград, Бујановац, Прешево, Сурдулица, Трговиште и Владичин Хан и у граду Врању. Опште болнице су у Врању и Сурдулици, а специјална болница за плућне болести је смештена у Сурдулици. Специјалне болнице за рехабилитацију су смештене у Бујановачкој и Врањској Бањи.

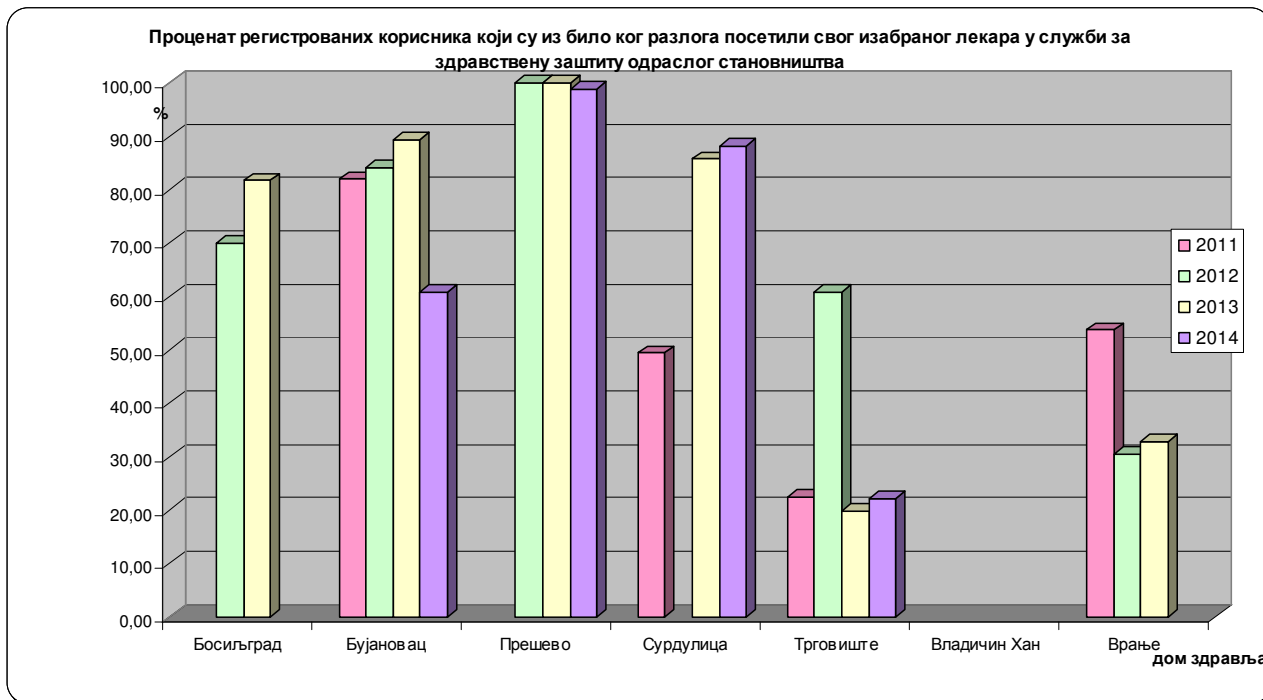
I ПОКАЗАТЕЉИ КВАЛИТЕТА РАДА ДОМОВА ЗДРАВЉА

У области здравствене делатности на примарном нивоу, сагледани су показатељи квалитета који се односе на рад изабраног лекара и то у служби опште медицине, педијатрије и гинекологије.

Анализирајући индикаторе на нивоу примарне здравствене заштите претходно наведених домова здравља Пчињског округа дошли смо до следећих резултата:

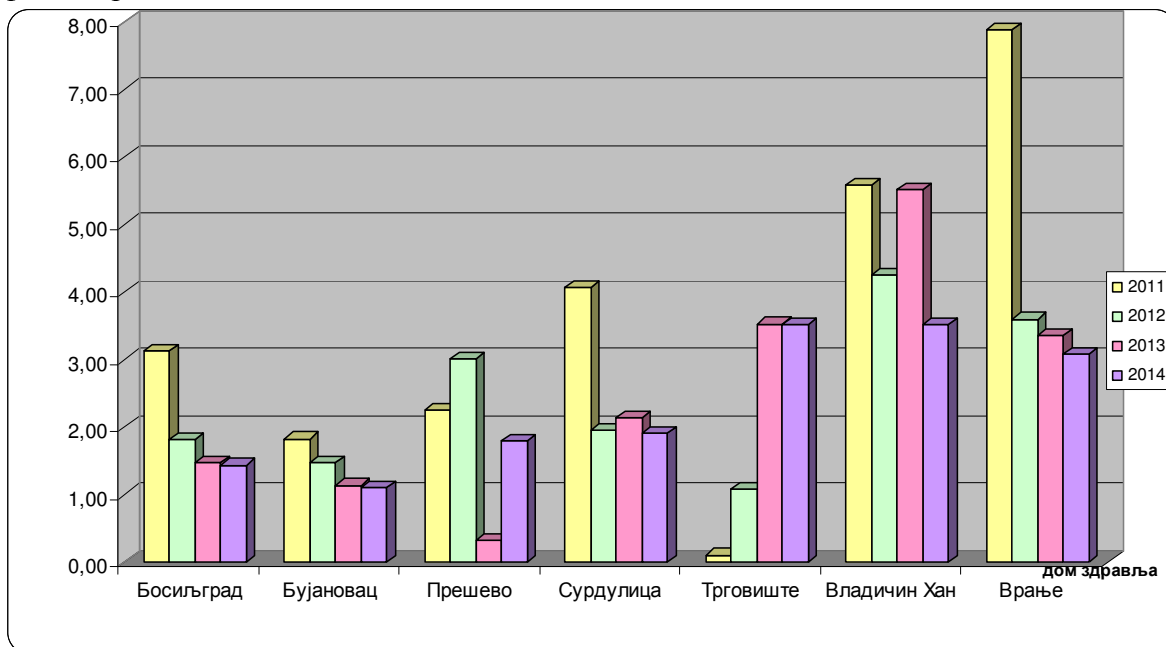
Здравствена заштита одраслог становништва

Графикон бр.1 Процент регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили свог изабраног лекара у служби за здравствену заштиту одраслих у 2011, 2012, 2013. и 2014.години

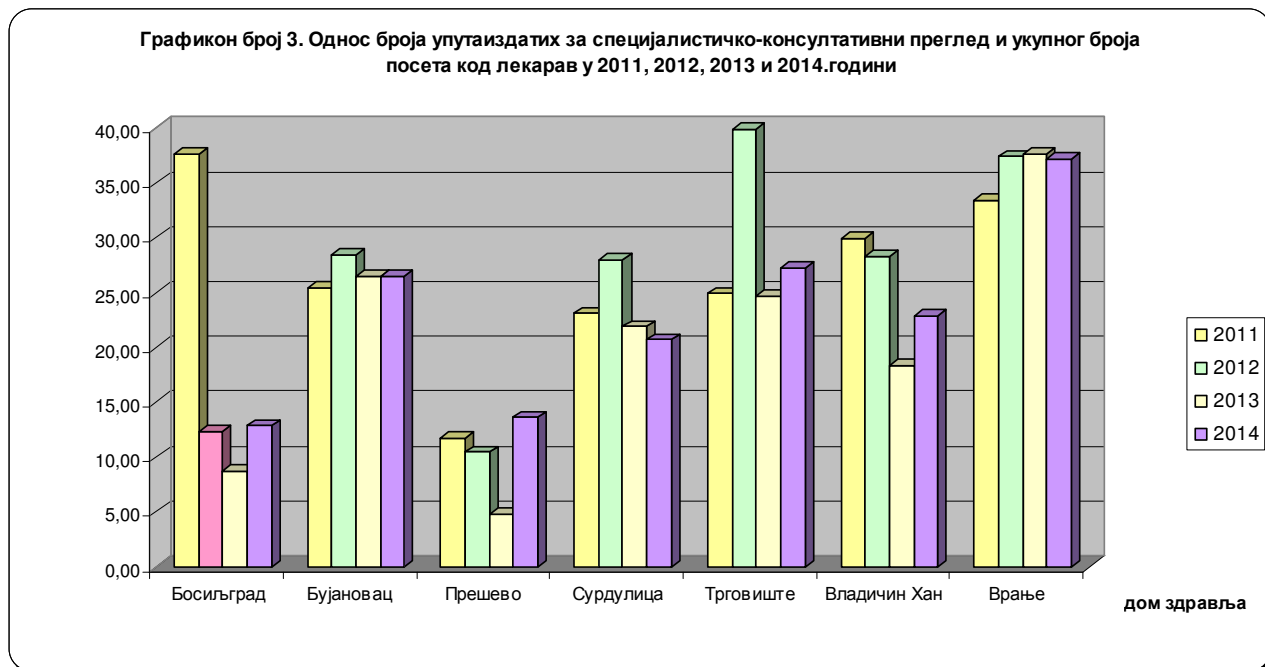

У службама за здравствену заштиту одраслих највећи проценат корисника који је посетио изабраног лекара је у Дому здравља Прешево (98,84%), а најмањи у Дому здравља Трговиште (22,14%). Домови здравља Босиљград, Владичин Хан и Врање нису доставили потребне податке.

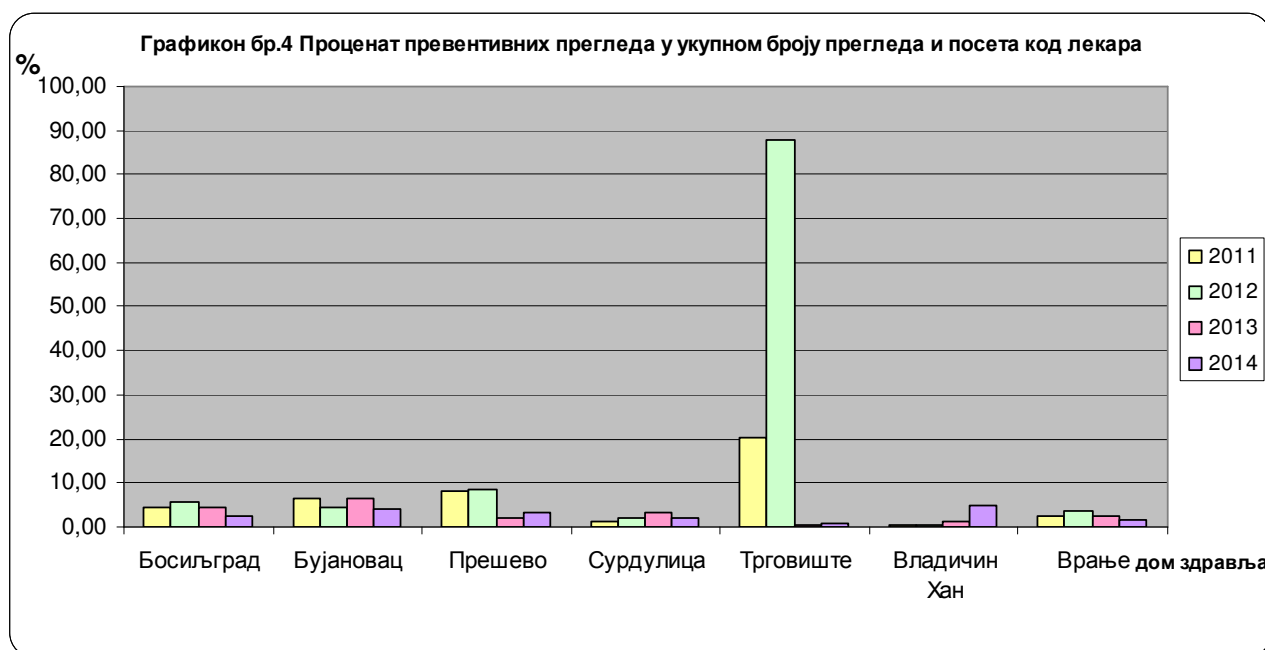
Графикон бр.2

Када је у питању однос првих и поновних прегледа, у односу на 2011, 2012 и 2013. годину, може се рећи да је овај однос у опадању: у Дому здравља Врање овај однос је износио 7,88 у 2011, док је у 2014 износио 3,08; у Сурдулици је тај однос са 4,07 у 2011. години, пао на 1,91 у 2014. години; у Босиљграду са 3,12 у 2011. на 1,44 у 2014.години. Пораст је забележен у Трговишту, где је однос првих и поновних прегледа, у 2011. износио 0,11 на 3,52 у 2014. години. У 2013.години однос првих и поновних прегледа највећи је био у Владичином Хану (3,52) и Трговишту (3,52), а најмањи у Бујановцу (1,11).

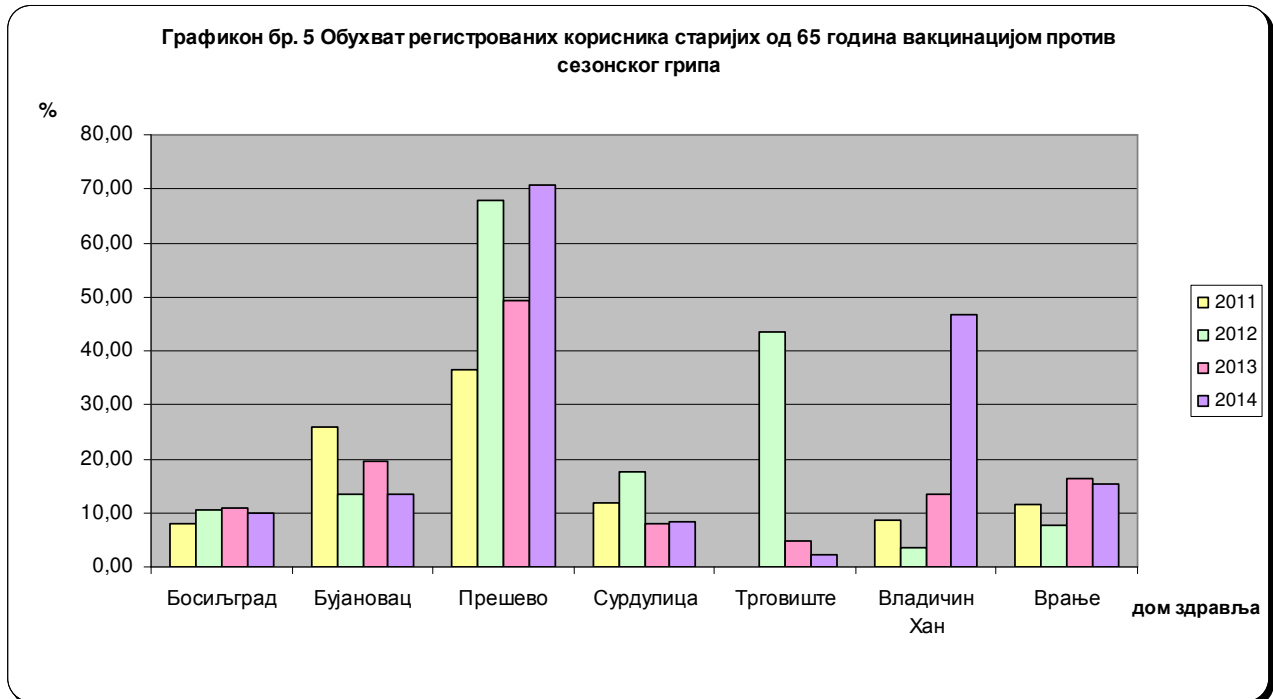

Однос броја упута за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код лекарау 2013.години, показује значајна одступања у односу на претходне две године у Дому здравља Босиљград где је овај однос у 2011.години износио 37,61, док је у 2013. години износио 8,68; у Трговишту је 2012.године износио 39,86, а у 2013.- 24,71; у Дому здравља Владичин Хан је у 2011. износио 29,95, 2012.- 28,34, а у 2013.години 18,29. генерално узето у 2013.години највеће вредности односа броја упута за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета је исказао Дом здравља Врање (37,61), а најмањи Дом здравља Прешево (4,84).

Учешће превентивних прегледа у укупном броју прегледа представља један од најважнијих показатеља квалитета рада здравствене установе и показатељ превентивних активности те

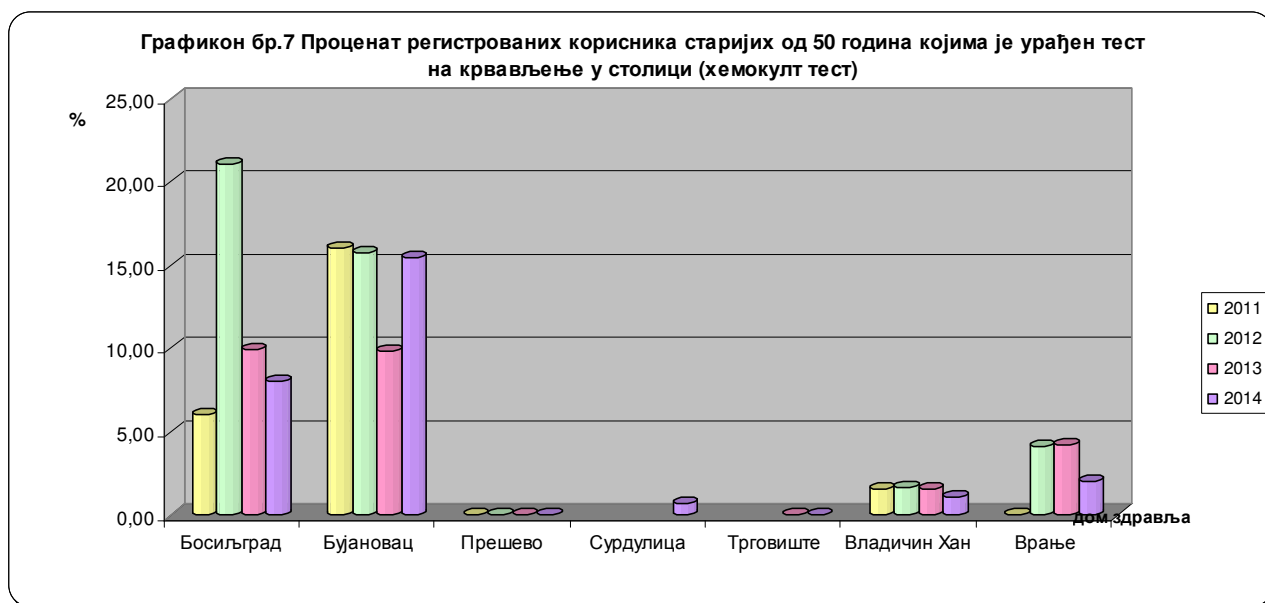
установе. Међутим посматрано по годинама и по установама на територији Пчињског округа, може се рећи да је проценат превентивних прегледа занемарљив у односу на укупан број прегледа. У 2014. години највећи проценат превентивних прегледа у укупном броју прегледа исказао је Дом здравља Бујановац 6,62%, Дом здравља Босиљград 4,61%, а најмањи Дом здравља Трговиште (0,27%) и Дом здравља Владичин Хан (1,1%) . У односу на 2011. и 2012. годину не постоје нека већа одступања (осим када су у питању подаци Дома здравља Трговиште у 2012. години, који се могу сматрати нереалним).

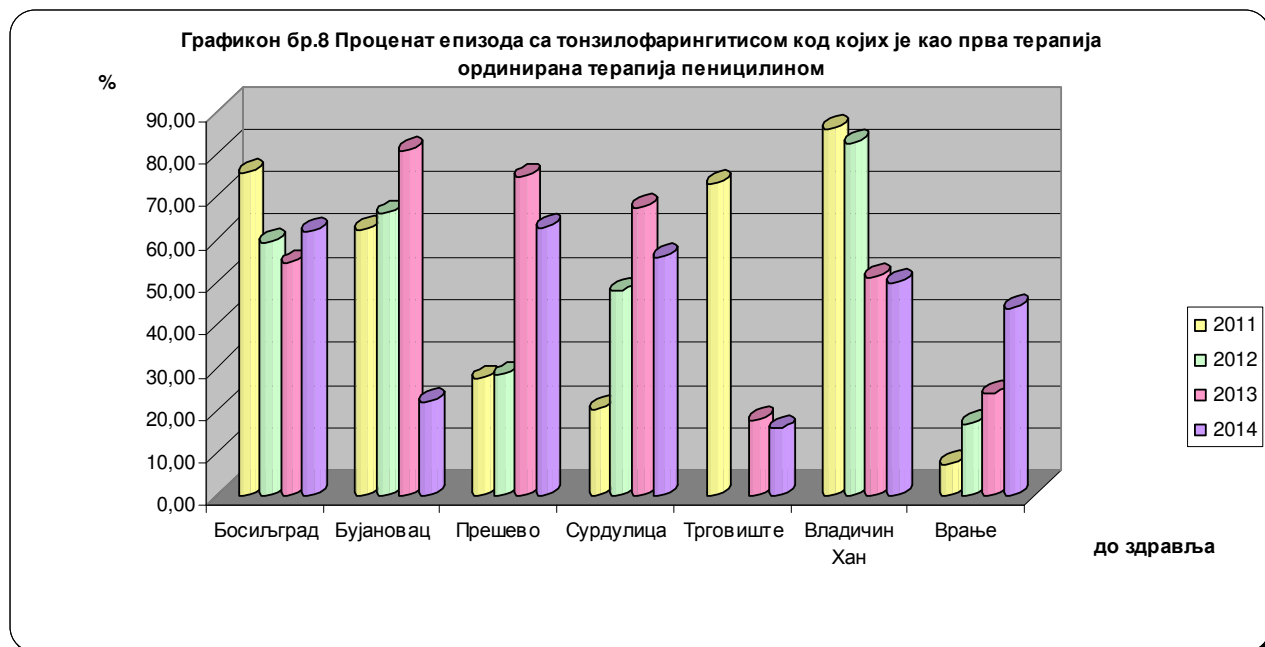
Вакцинацијом против сезонског грипа према добијеним подацима највећи обухват је остварен у Дому здравља Прешево , где је обухваћено 70.61% становника старијих од 65 година, затим следи Дом здравља Владичин Хан са 46,61% и Дом здравља Врање са 15,52%. Најмањи обухват је у Дому здравља Трговиште са 2,38%. У односу на претходне две године у Дому здравља Трговиште је дошло до значајног пада обухвата.

У 2014. години највећи проценат регистрованих корисника у чији су здравствени картон убележени подаци о висини крвног притиска, ИТМ, пушачком статусу и дати савети о здравом понашању је исказан у Прешевоу (100%) и Владичином Хану (100%), Трговишту (86,72%), а затим следе Босиљград са 76,32% и Бујановац са 22,15%. Остали домови здравља нису дали податке или је вредност овог показатеља једнака нули, што је био случај и у 2011, 2012 и 2013. години.

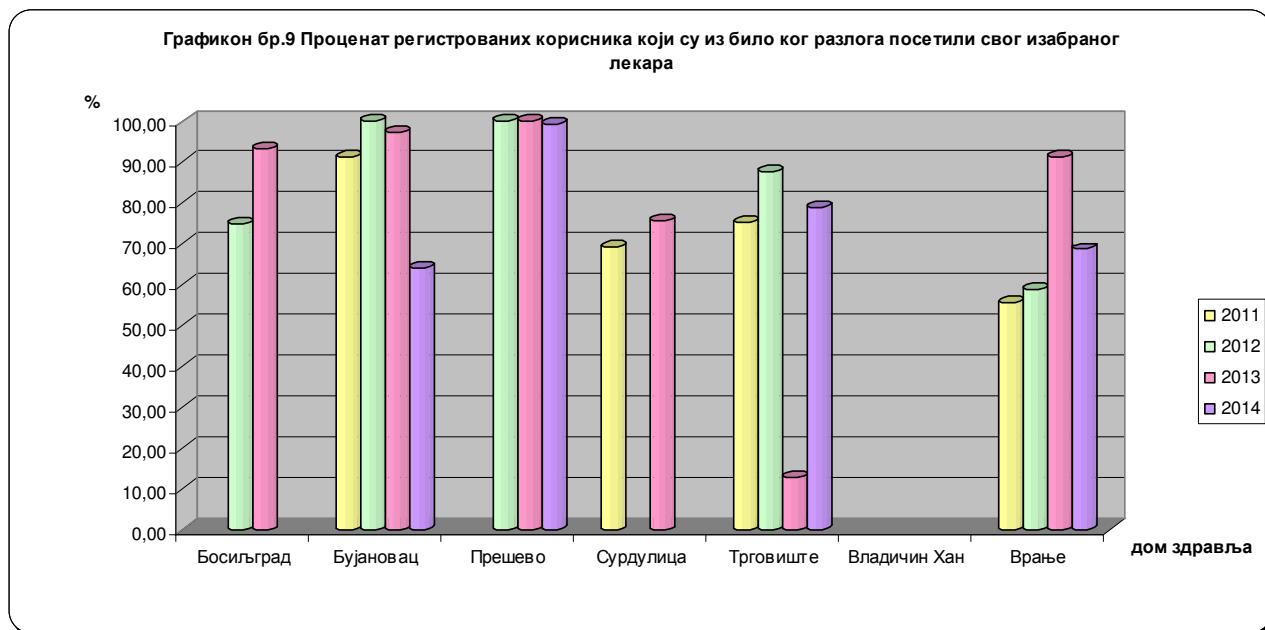

У 2014. години највећи проценат регистрованих корисника старијих од 50 година којима је урађен тест на крвављење у столицу је исказан у Бујановцу (15,44%) и Босиљграду (8,07%). Остали домови здравља су у занемарљивом обиму или нису реализовали ову активност.

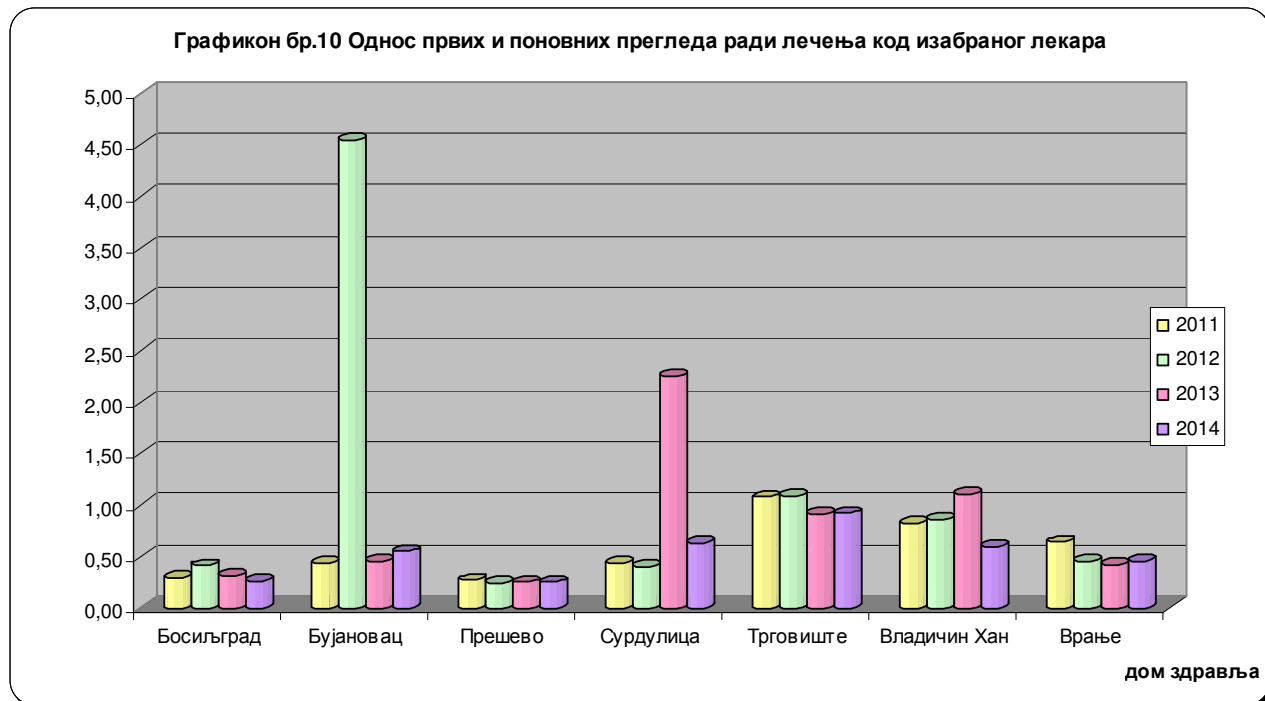
У 2014.години проценат епизода са тонзилофарингитисом код којих је као прва терапија ординиран пеницилин се кретао од 15,56% у Дому здравља Трговиште и 21,86% у Дому здравља Бујановац до 62,73% у Дому здравља Прешево и 61,80% у Дому здравља Босиљград.

Здравствена заштита деце, школске деце и омладине

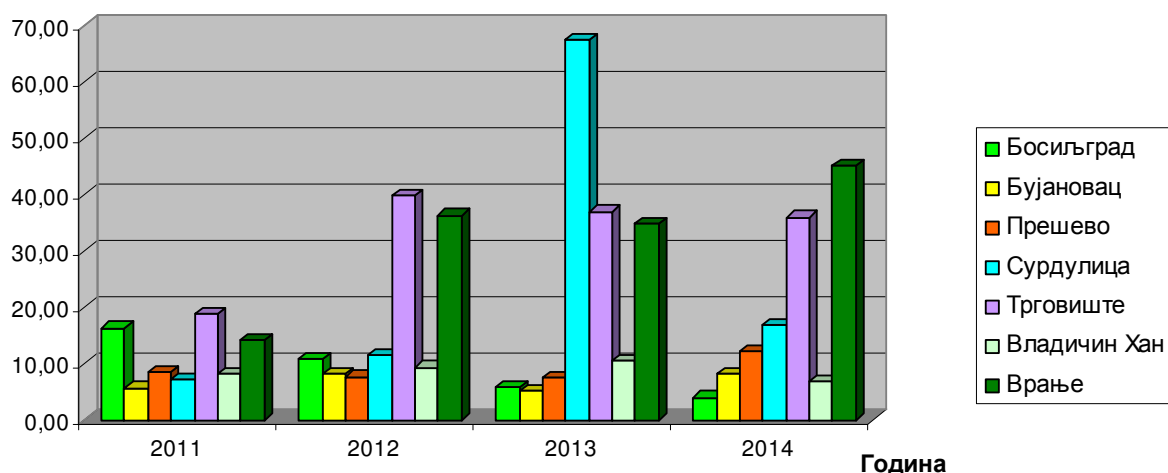

У области здравствене заштите деце, школске деце и омладине, показатељ проценат регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили свог изабраног лекара највеће вредности има у Дому здравља Прешево (99,39%) и Дому здравља Трговиште (78,91%). Дом здравља Владичин Хан и Дом здравља Босиљград нису доставили податке о овом показатељу.

Однос првих и поновних прегледа у области здравствене заштите деце, школске деце и омладине се у 2014. години кретао од 0,25 у Прешеву до 0,92 у Трговишту (односно на 4 прва у Прешеву долази 1 поновни преглед, а у Сурдулици на 1 први преглед долази скоро 1 поновни преглед).

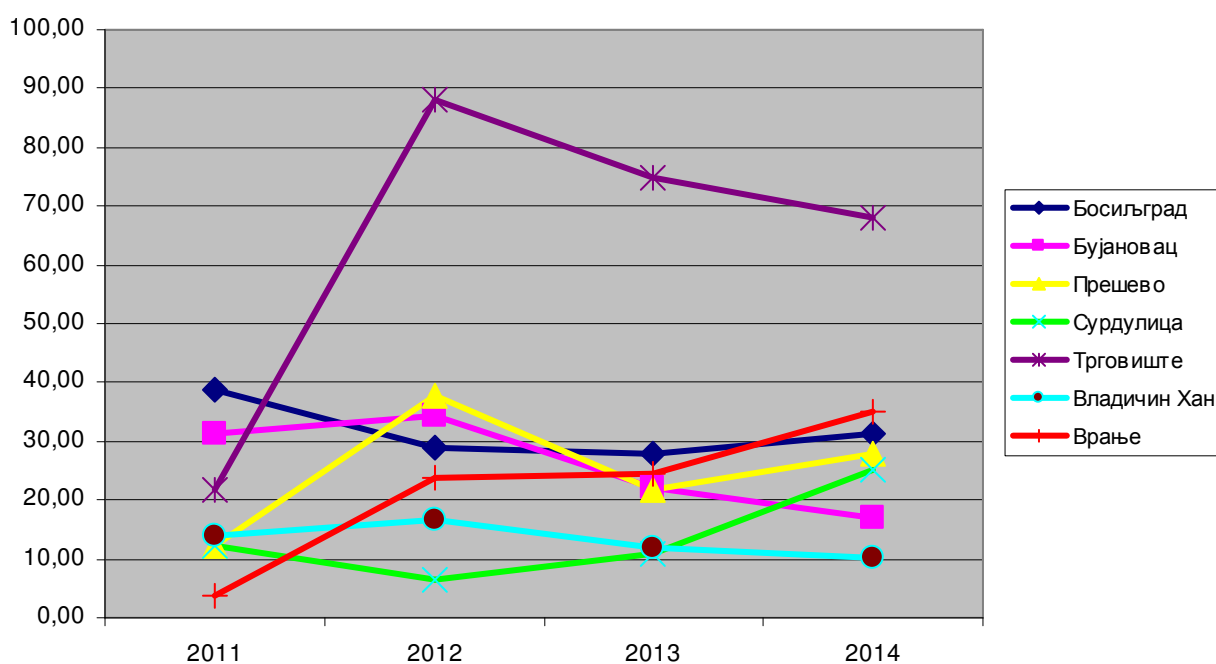

Графикон бр. 11 Однос броја упута издатих за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код лекара

Однос броја упута за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код лекара у 2014. години, показује значајна одступања: у Дому здравља Босиљград је овај однос у 2011. години износио 16,35, док је у 2014. години износио 3,98; у Сурдулици је 2011. износио 7,21, да би у 2014. години износио 16,88; у Трговишту је 2011. године износио 18,96, а у 2014. 36,01; у Дому здравља Врање је са 14,15 у 2011. скочио на 45,17 у 2014. години. У осталим домовима здравља овај однос се није значајно мењао.

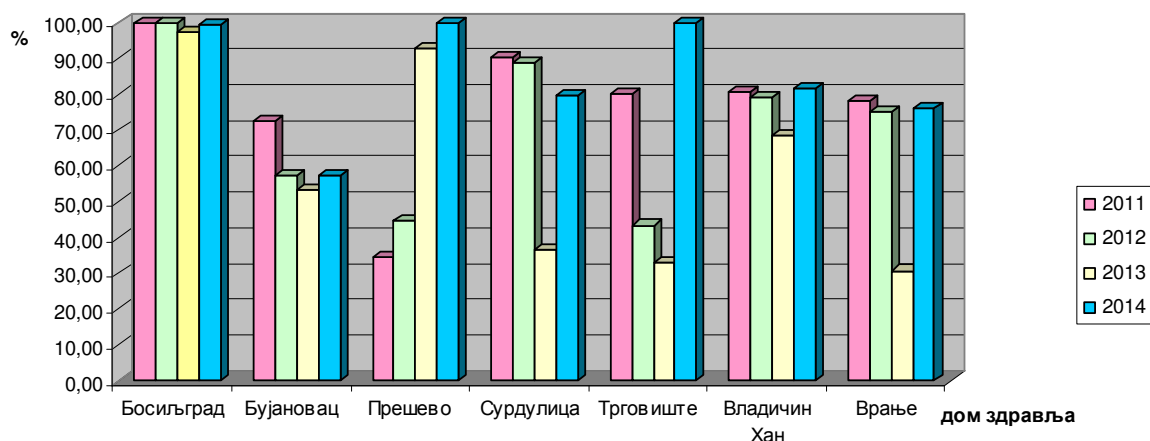
Графикон 12. Процент превентивних у укупном броју прегледа

Највећи проценат превентивних прегледа у укупном броју прегледа у 2014. години је исказао Дом здравља Трговиште (68,09%), а најмањи Дом здравља Владичин Хан (10,10%).

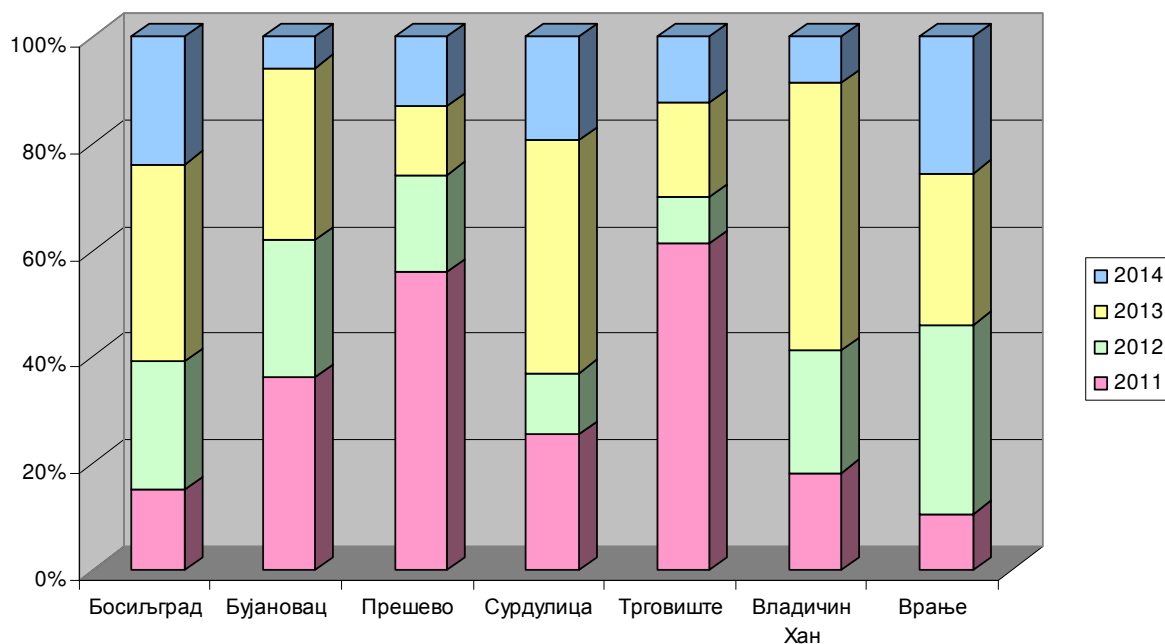

Процент епизода са акутним инфекцијама горњих дисајних путева код којих је при првом прегледу прописан антибиотик

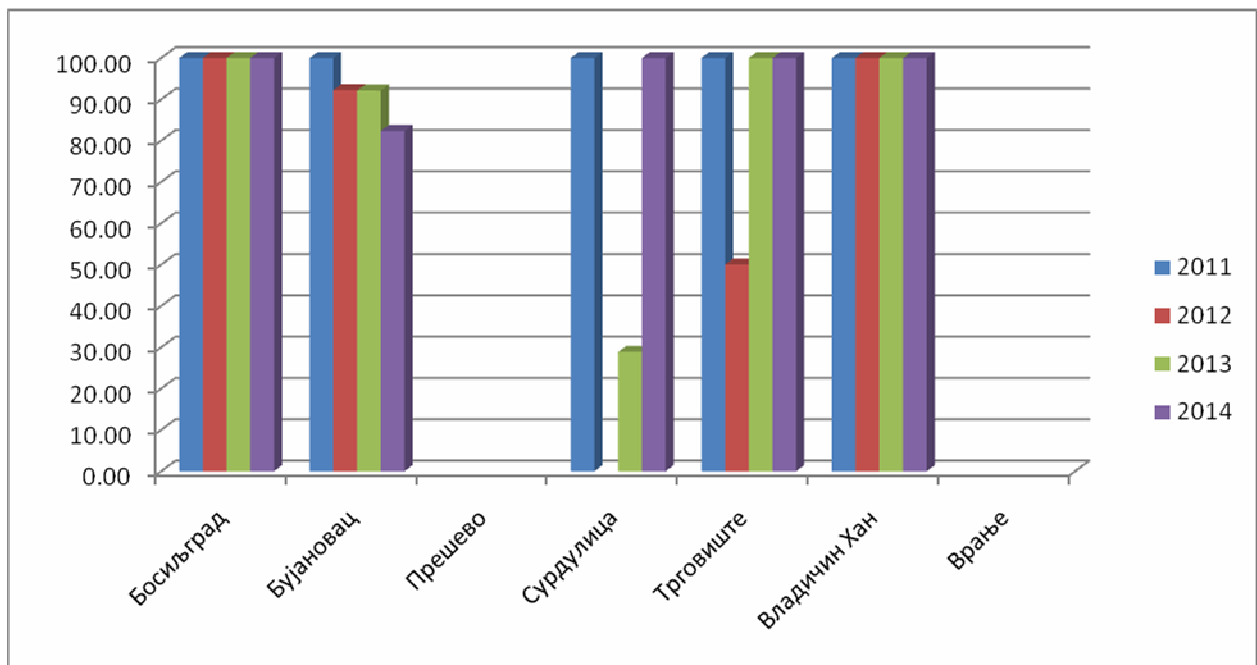

У оквиру рада педијатријске службе на Пчињском округу више од две трећине епизода са акутним инфекцијама горњих дисајних путева при првом прегледу су третиране антибиотицима: Дом здравља Прешево 100%, Дом здравља Трговиште 100%, Дом здравља Босиљград 99,34%, Дом здравља Бујановац 57,17%. У односу на претходне извештајне периоде у већини педијатријских служби је дошло до повећања овог показатеља.

Графикон 14. Процент епизода свих обољења код деце лечених антибиотицима у којима је ординирана ампулирана терапија

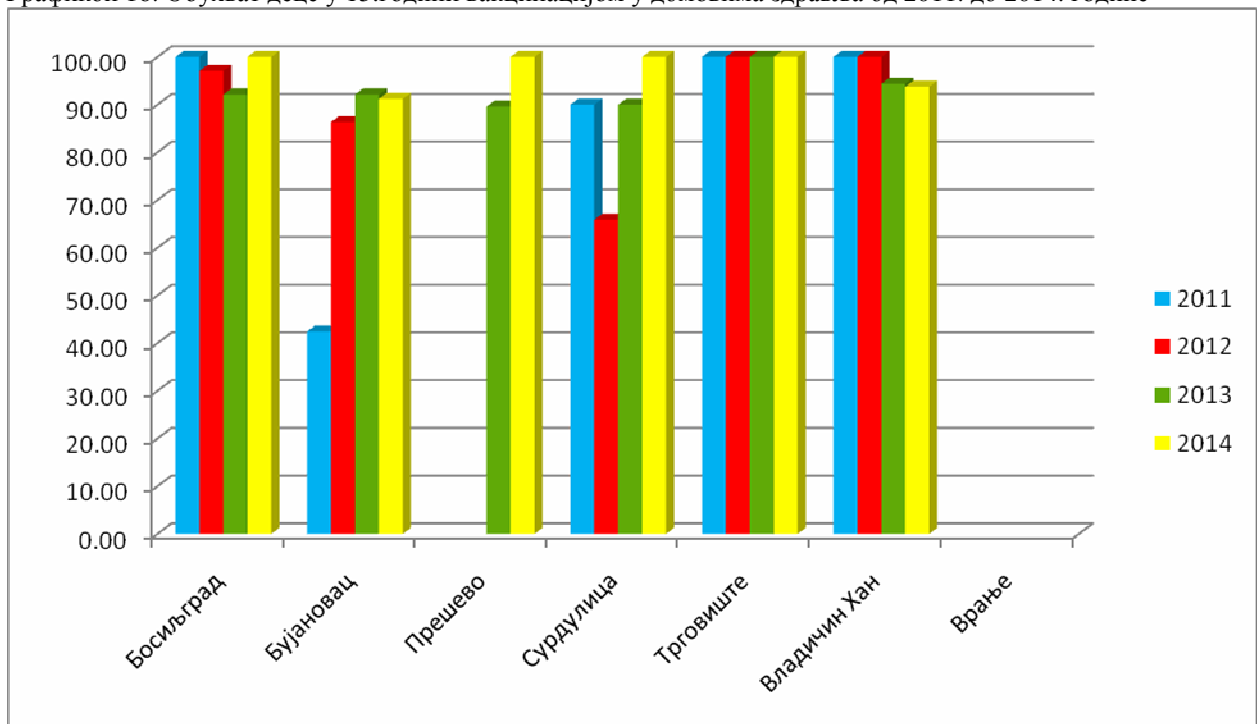
Показатељ „процент епизода свих обољења код деце лечених антибиотицима у којима је ординирана ампулирана терапија“ се у 2014.години кретао од 6,72 у Дому здравља Трговиште до 45,64 у Дому здравља Врање. Посматрано у односу на претходну годину извештавања вредности овог показатеља су значајно смањене у свим домовима здравља.

Графикон 15. Процент предгојазне/гојазне деце у чији је здравствени картон убележен статус ухрањености у домовима здравља од 2011 до 2014 године

Процент предгојазне/гојазне деце у чији је здравствени картон убележен статус ухрањености и дат савет о правилној исхрани прати се у пет домова здравља (податке не достављају Дом здравља Прешево и Дом здравља Врање). Вредности показатеља се крећу између 82,35 и 100%.

Графикон 16. Обухват деце у 15.години вакцинацијом у домовима здравља од 2011. до 2014. године

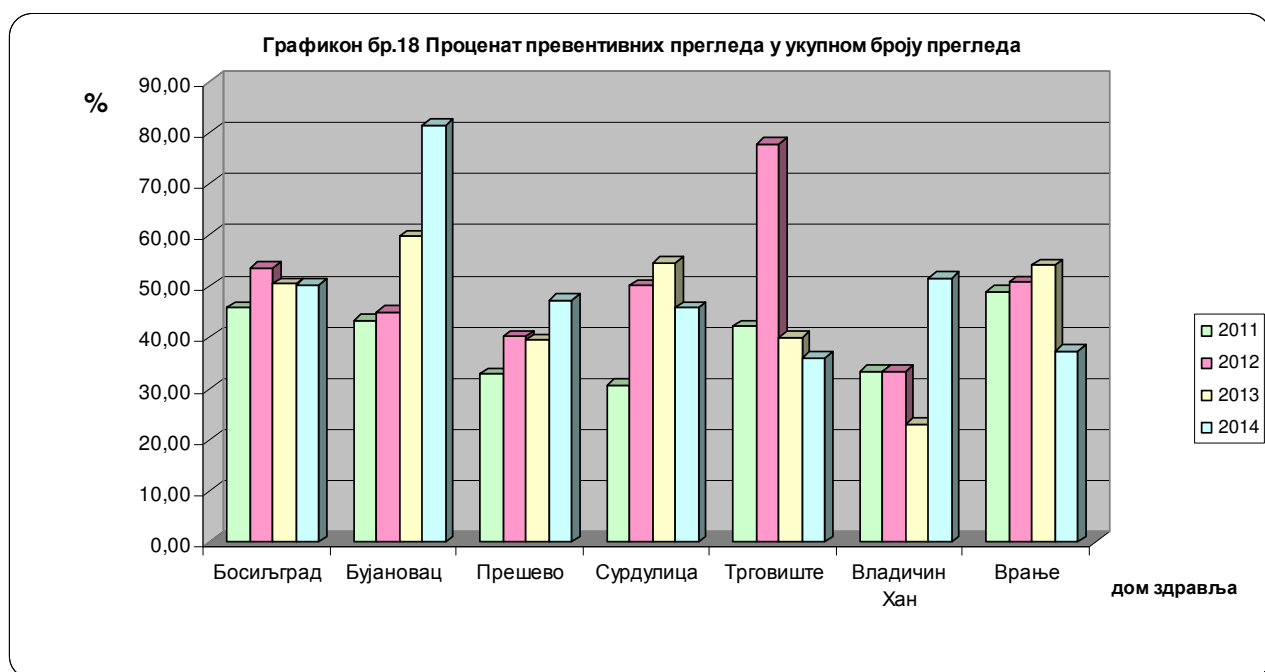
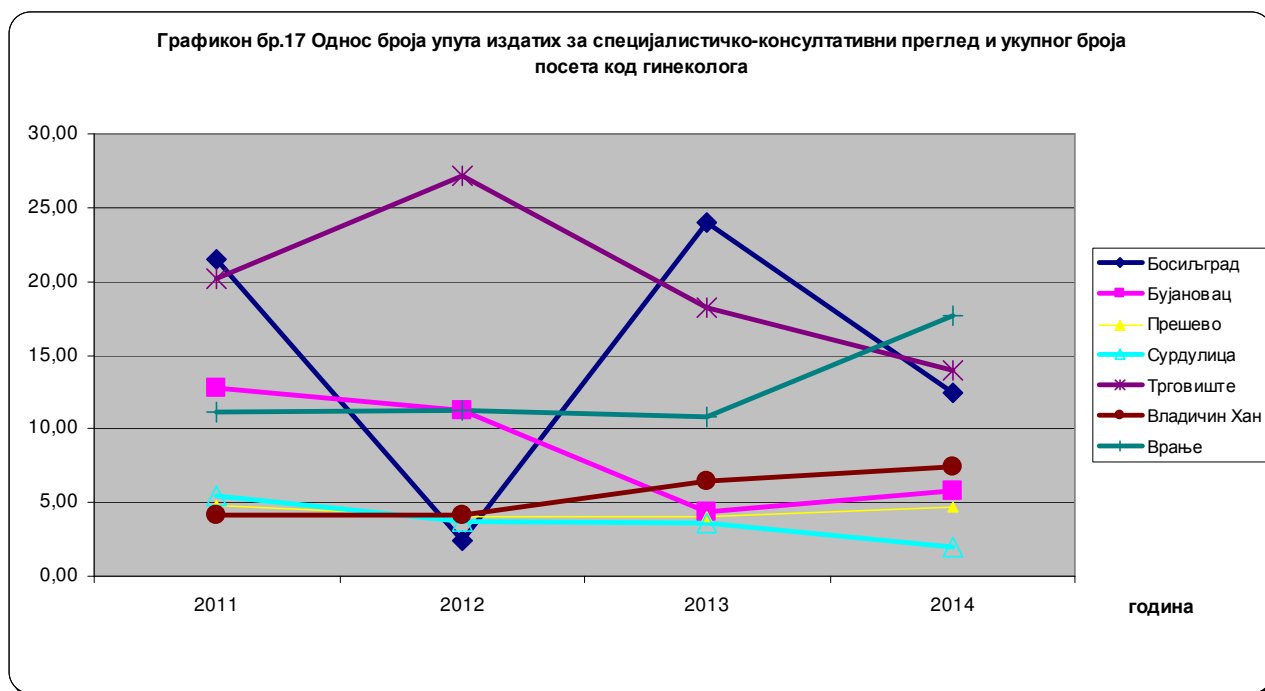

Већина домова здравља је исказала потпуни обухват деце у 15.години вакцинацијом, али су и остали домови здравља су исказали висок проценат имунизације. Дом здравља Врање није доставио податке.

Здравствена заштита жена

У области здравствене жена, показатељ проценат регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили свог изабраног лекара се у 2014.години кретао од 30,42% у Врању до 98,31% у Прешеви.

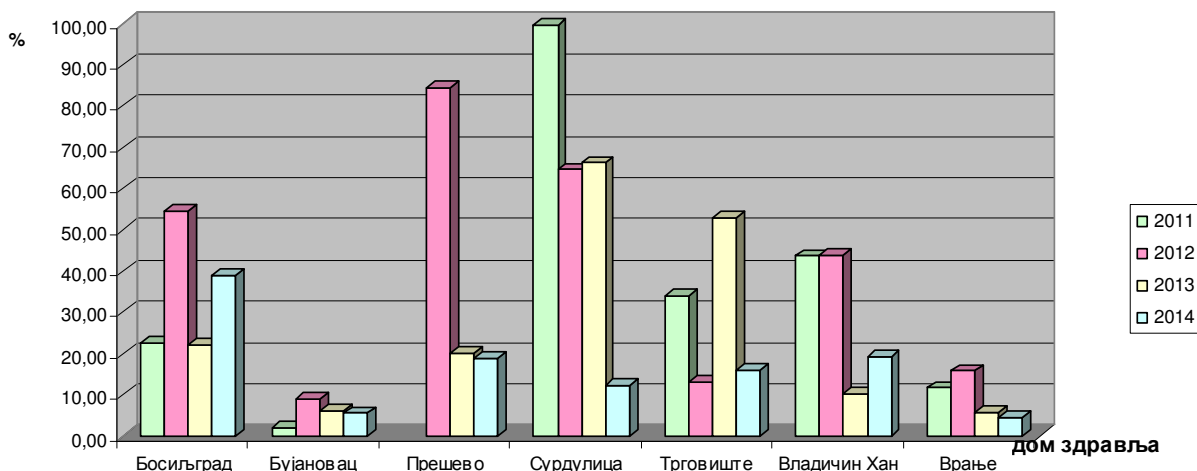
Када је у питању однос првих и поновних прегледа постоји значајна разлика тако да у домовима здравља Босиљград и Трговиште на један први долазе два поновна прегледа, у домовима здравља Бујановац, Прешево и Владичин Хан тај однос је 1:1, а у Дому здравља Врање и Дому здравља Сурдулица на два прва долази један поновни преглед.

Веома значајан показатељ квалитета рада је проценат превентивних прегледа у укупном броју прегледа. Највећи процената превентивних прегледа је исказан у Дому здравља

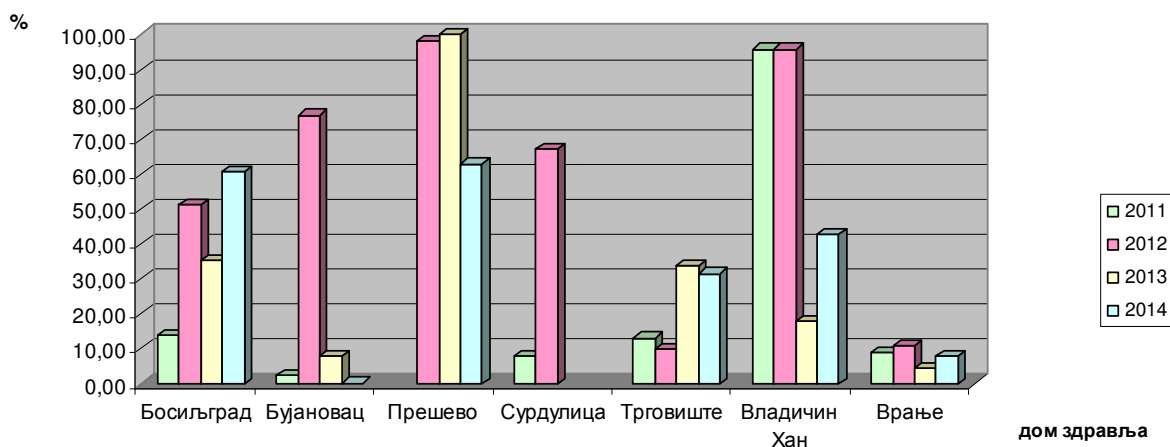
Бујановац 81,51%, што је више од половине свих прегледа, у Дому здравља Владичин Хан 51,567% и Дому здравља Босиљград 50,28%. Најмањи проценат је реализован у Дому здравља Трговиште 35,97% и Дому здравља Врање 37,35%.

Графикон бр.19 Процент корисница од 25 до 69 година старости обухваћених циљаним прегледом ради раног откривања рака грлића материце

У Дому здравља Босиљград 38,82% жена старости 25-69 година је обухваћено циљаним прегледом ради раног откривања рака грлића материце. У осталим домовима здравља овај проценат је значајно мањи тако да је у Дому здравља Врање свега 4,45% , а у Дому здравља Бујановац 5,45% жена ове старости обухваћено циљаним прегледом.

Графикон бр.20 Процент корисница од 45 до 69 година старости које су упућене на мамографију од било ког изабараног гинеколога у последњих 12 месеци

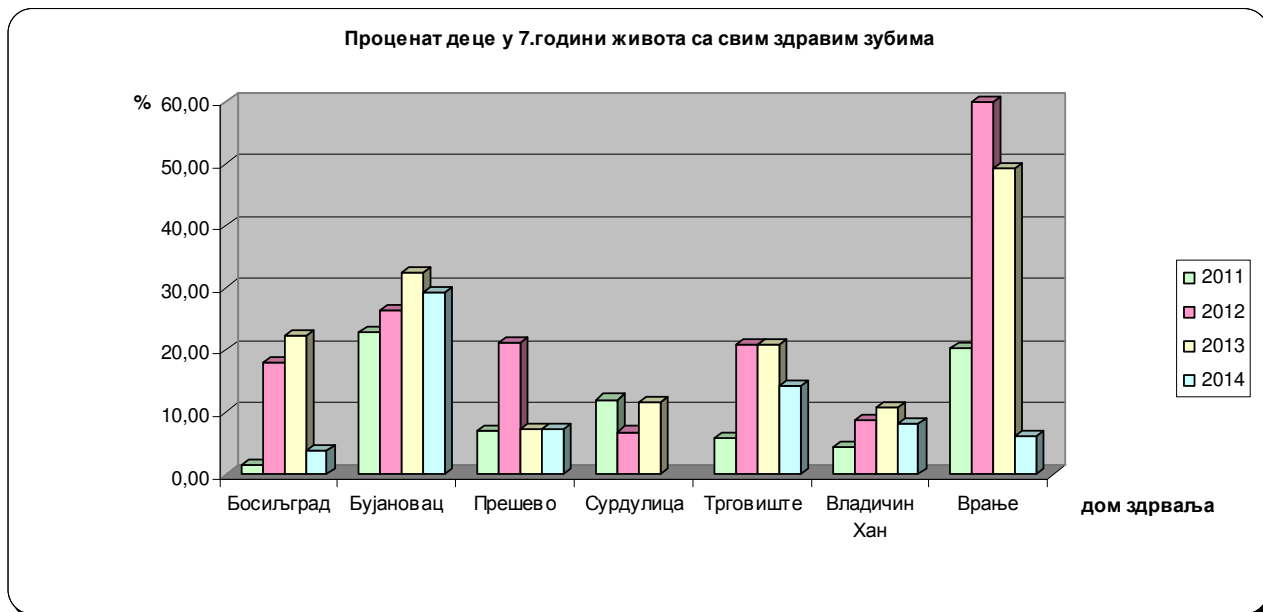

Када је реч о упућивању на мамографске прегледе корисница од 45 до 69 година старости, Дом здравља Прешево предњачи са 62.98% упућених корисница и Дом здравља Босиљград са 60,70%, док се у осталим домовима здравља проценат креће од 0,25 у Бујановцу до 42,75 у Владичином Хану.

Стоматолошка здравствена заштита

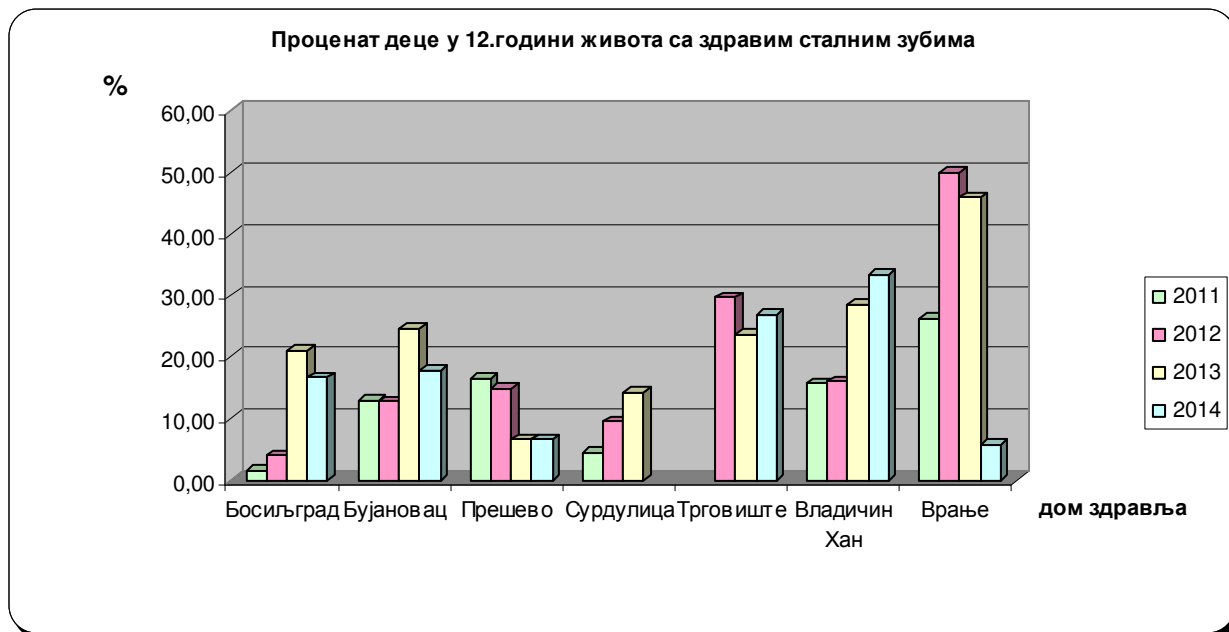
У области стоматолошке здравствене заштите праћени су следећи показатељи квалитета рада:

Процент деце у 7.години живота са свим здравим зубима

Овај показатељ представља слику бриге о зубима у првим годинама живота. Највећи проценат деце са свим здравим зубима у 7.години живота је у Бујановцу где овај показатељ износи 29,28%. Најмање седмогодишњака са свим здравим зубима је у Врању (6,04%).

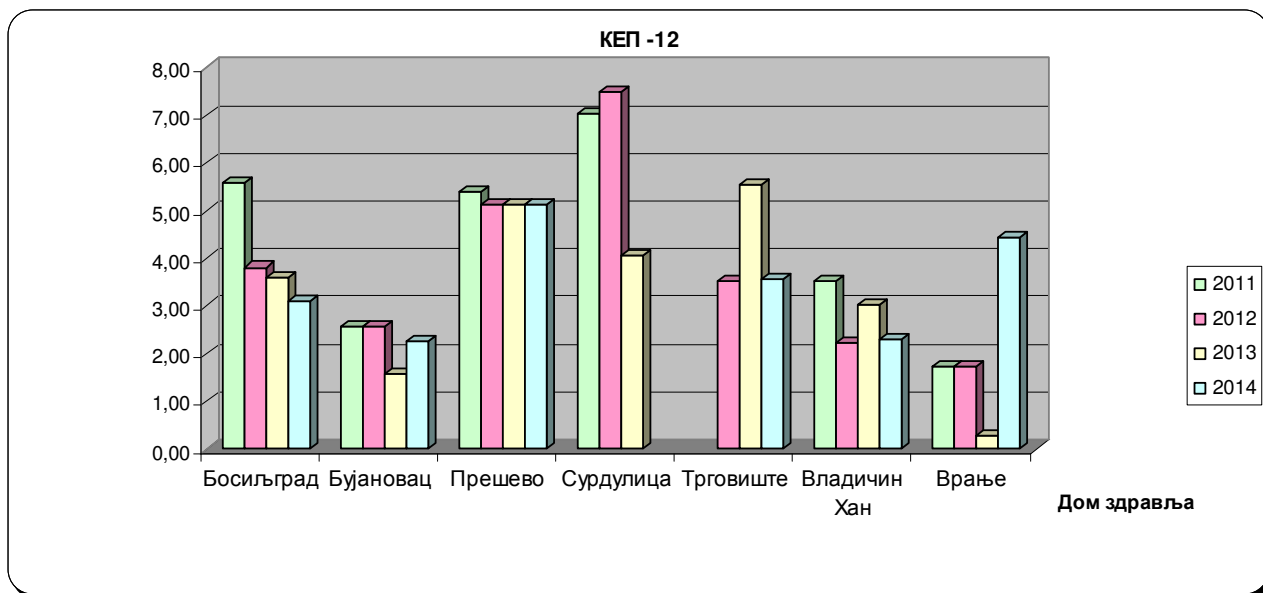
Процент деце у 12.години живота са здравим сталним зубима

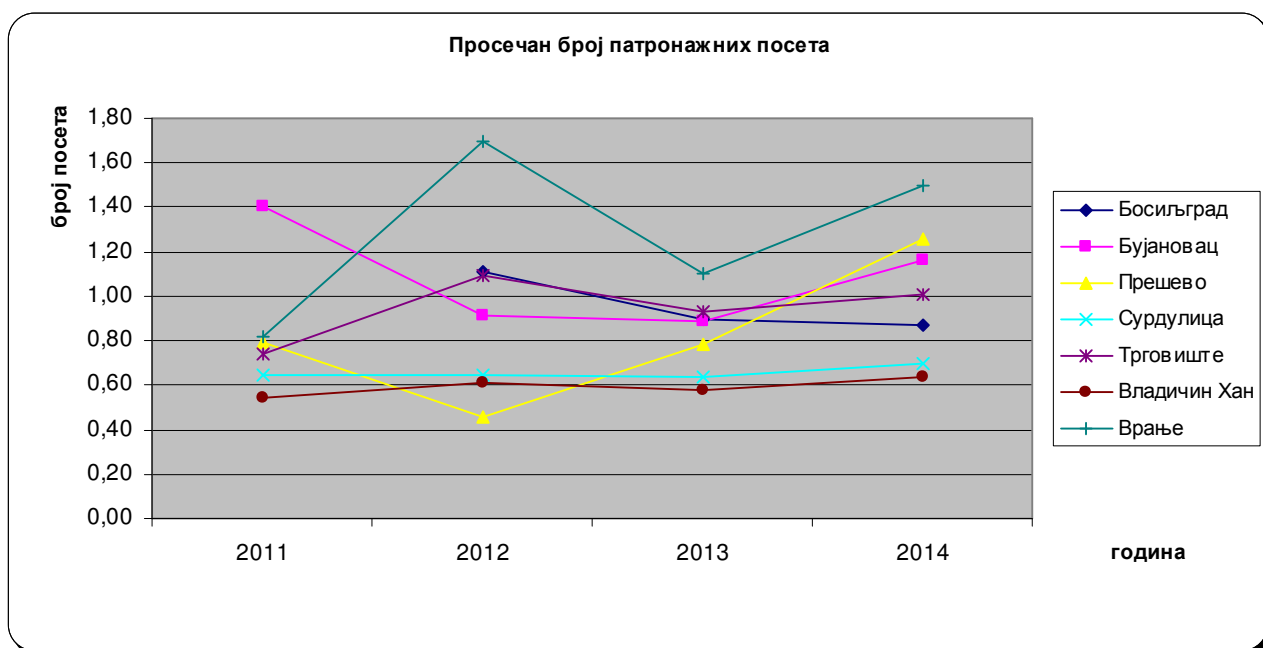
И када је овај показатељ у питању највећи проценат деце у 12.години која имају здраве сталне зубе је у Владичином Хану (33,52%), а најмањи у Врању (5,73%), што указује да се навике везане за хигијену и очување оралног здравља формирају у најранијем детињству и представљају добру основу за очување здравља уста и зуба кроз цео живот.

Готово сва деца у 7.години живота и у 12.години живота је обухваћено **локалном апликацијом флуорида**.

КЕП-12 Овај показатељ је обрнуто пропорционалан вредностима показатеља „процент деце у 12.години са здравим сталним зубима“, те су његове вредности најмање у Врању, а највеће у Прешево и Трговишту.

Поливалентна патронажна служба

Просечан број патронажних посета у 2014.години се кретао између 0,64 у Владичином Хану до 1,5 у Врању.

Процент обухваћених новорођенчади патронажном посетом је углавном био задовољавајући, односно готово сва новорођенчад је обухваћена посетом, осим у Прешево, где је обухват значајно нижи.

У области здравствене заштите од туберкулозе просечан број посета по лекару у Пчињском округу износио је 2874, издато је у просеку 3 упута за лабораторију на 100 посета, 41 упут за рендген дијагностику и 18 упута за функционалну дијагностику на 100 посета.

Показатељи	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Број посета по лекару	3180	3200	2239	2535	2704	2874
Број упута за лабораторију на 100 посета	7	13	20	16	5	3

Број упута за рендген на 100 посета	12	36	40	44	46	41
Број упута за функционалну дијагностику на 100 посета	7	11	13	19	9	18

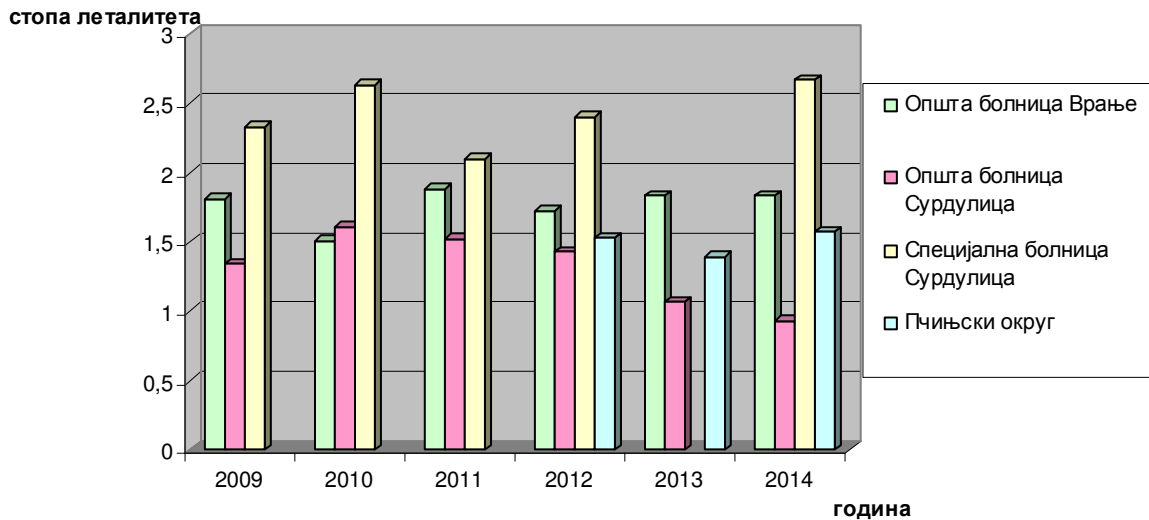
У области ХМП проценат урађених кардиопулмоналних реанимација у 2014.години износио је 94,7. Овај проценат не показује значајна одступања у односу на претходне године.

Показатељи	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Процент извршених КПР	92,06	90,71	94,25	93,06	94,7	70,39
Процент успешних КПР у случају изненадних срчаних застоја који су се десили без присуства екипе ХМП	40,23	25,85	22,86	17,71	49,7	47,89
% самостално решених случајева на терену	78,06	78,41	66,76	71,01	76,05	56,36

II ПОКАЗАТЕЉИ РАДА ОПШТИХ И СПЕЦИЈАЛНИХ БОЛНИЦА

Квалитет у здравственом систему може се сагледати на нивоу институције, даваоца и корисника здравствених услуга, али и других атрибута здравствене заштите попут доступности, једнакости, прихватљивости и сл. Процес рада у здравственим установама се иначе сагледава кроз приказ индикатора квалитета рада (болнички леталитет за одређења обољења, смртност од појединих инвазивних дијагностичких процедура и хируршких интервенција, задовољство пацијената...), обима рада односно коришћења капацитета болница (стопа хоспитализације, број дана хоспитализације, просечна дужина болничког лечења, заузетост болничких постеља, број исписаних пацијената....) и трошкова рада болница (просечни годишњи трошкови по болничкој епизоди, просечни годишњи трошкови по б.о. дану, ...).

Стопа леталитета хоспитализованих болесника од 2009. до 2014. године

Графикон бр. Стопа леталитета у болницама Пчињског округа у периоду од 2009-2014.године

Стопа леталитета посматрано по болницама у Пчињском округу 2014.години се кретала од 0.93 у Општој болници Сурдулица до 2,67 у Специјалној болници за плућне болести и ТБЦ Сурдулица. На нивоу Пчињског округа стопа леталитета је 1,57.

Посматрано по гранама медицине највећу стопу леталитета исказана су у области интернистичких грана (у Општој болници Врање 4,80 , у Специјалној болници за плућне болести и ТБЦ у Сурдулици 267, у Општој болници Сурдулица 1,78). Што се тиче процента умрлих у првих 48 сати од пријема у болницу у 2014.години 41,87% умрлих у свим болницама на територији Округа је умрло у првих 48 сати од пријема, у Општој болници Врање 55%, Општој болници Сурдулица 56,10%. У 2013.години овај проценат је износио 39,06% на територији Округа , 35,29% у Општој болници Сурдулица и 40% у Општој болници Врање.

Просечна дужина болничког лечења у 2014.години на територији Округа је 7,42 дана. У Општој болници Врање просечна дужина лечења у 2014.години износила је 6,97 дана, а у Општој болници Сурдулица 5,89, што је слична просечна дужина лечења као и у 2013.години.

Када су у питању показатељи квалитета који се односе на АИМ у Општој болници Сурдулица стопа леталитета од АИМ је већа у односу на 2013. годину, као и проценат умрлих у првих 48 сати од пријема. Просечна дужина лечења од АИМ у 2014. у односу на 2012.годину .

У Општој болници Врање, која је и централана болница Пчињског округа, у 2014.години у односу на 2013. дошло је до смањења стопа леталитета од АИМ, док је проценат умрлих од АИМ и просечна дужина лечења нешто већа у односу на претходну 2013.годину (табела бр.).

Показатељ	Општа болница Сурдулица			Општа болница Врање			Пчињски округ		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Стопа леталитета од АИМ	10,00	6,53	10,94	16,75	15,70	14,43	12,57	10,26	12,72
Процент умрлих од АИМ у првих 48 сати од пријема у болницу	40,63	50,00	95,24	78,79	77,78	79,31	60,00	67,44	86,00
Просечна дужина болничког лечења од АИМ	3,24	8,27	5,52	5,50	4,36	5,44	4,10	6,67	5,48

Табела бр. Показатељи квалитета који се односе на АИМ

Стопа леталитета од ЦВИ је у болницама Пчињског округа у порасту у 2014. у односу на 2013. годину, као је и процента умрлих у првих 48 сати од пријема у болницу (табела бр.).

Показатељ	Општа болница Сурдулица			Општа болница Врање			Пчињски округ		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Стопа леталитета од ЦВИ	6,56	11,34	9,38	18,18	29,75	39,36	12,68	24,71	31,04
Процент умрлих од ЦВИу првих 48 сати од пријема у болницу	55	36,36	25,00	30,3	13,83	21,48	36,05	16,19	22,82
Просечна дужина болничког лечења од ЦВИ	1,68	10,06	7,00	9,43	11,07	16,74	5,9	10,72	13,97

Табела бр. Показатељи квалитета који се односе на ЦВИ

Стопа леталитета оперисаних пацијената у 2014. години у болницама Пчињског округа износила је 0,25, што је мања у односу на стопу у 2013.години (0,94). Стопа леталитета у Општој болници у Сурдулици 2014. износила је 0,26 (2013. – 0,72), док је у Општој болници Врање износила 0,24 (2013. – 0,98). У 2014.години у болницама није било пацијената који су добили сепсу после операције, док је у 2013.години у Општој болници Врање 17,72%.

Показатељ „просечан број преоперативних дана лечења“ у 2014. години је у болницама Округа износио 0,64, у О.Б. Сурдулица 0,85, у О.Б. Врање 0,61.

Просечан број оперисаних пацијената по хирургу у 2014.години у Пчињском округу износио је 76,55 (65,82 у 2013.г.), односно 190,5 у ОБ Сурдулица (101у 2013.г.), 72,08 у ОБ Врање (63,06 у 2013.г.).

Од 1983 порођаја у 2014.години у болницама у Пчињском округу 32,93% је обављено царским резом, 0,61% у епидуралној анестезији, односно 0,1% порођаја је обављено уз присуство партнера. У односу на 2013.годину када нијбило повреда породиља при порођају 2,57% породиља имало повреду при порођају у 2014.години. Смањен је проценат новорођенчади која су имала повреду при рађању са 2,05% у 2013.години на 1,41% у 2014.години.

III АНАЛИЗА ПОКАЗАТЕЉА КВАЛИТЕТА РАДА ЗАВОДА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВРАЊЕ У 2014.ГОДИНИ

Завод за јавно здравље Врање је у оквиру својих активности пратио показатеље квалитета рада и то по областима.

На нивоу установе се спроводила едукација којих је у 2014. години било 58 или 0,63 по запосленом, што је мањи број едукација у односу на претходну годину (у 2013.години било укупно 144, односно 2,06 по запосленом). Завод за јавно здравље има ажурирану веб презентацију.

У 2014.години су обележени сви датуми по календару здравља, а обележавање је реализовано највише кроз наступе у медијима (43 ТВ, 32 радио и 14 писаних наступа).

Такође је реализовано и 10 датума која нису обавезна односно ван календара здравља.

Епидемиолошки надзор над болничким инфекцијама праћењем инциденције је реализован у 2 опште и једној специјалној болници. Ревизија вакциналних картотека обављена је у 52,5% вакциналних пунктова.

Учешће потврда о смрти у Регистру за рак износило је 4,18%..

У Заводу за јавно здравље Врање постоји ажуриран план реаговања у ванредним ситуацијама, као и два мобилна тима.

Процент успешности међулабораторијским испитивањима и поређењима за физичка и физичко-хемијска испитивања је 87,1%, односно 100% за санитарну микробиологију. У

Центру за хигијену и хуману екологију остварено је 96,34% стручних мишљења са предлогом мера за неисправне узорке.

Од 99 здравствених радника у ЗЗЈЗ Врање, 41% је бар једном о трошку установе учествовало на курсу, семинару или конгресу из области која је релевантна за њихов стручни рад.

Аналізу урадила:
Др Светлана Стојановић
спец. социјалне медицине